

foretaget. Gødskning sådanne steder må derfor anses som en foranstaltning, der ændrer tilstanden, og som derfor ikke kan ske uden dispensation. Det bemærkes herved, at det i det hidtidige vådområde-cirkulære (cirkulære nr. 222 af 1. december 1978, pkt. 4.2) er nævnt, at aflæsning af gødning i moser ikke kan ske uden tilladelse.

I § 43 a, stk. 3, er der indsat en hjemmel hvorefter miljøministeren kan fastsætte regler om anvendelse af gødskning i de i stk. 1, nævnte naturtyper. På baggrund af ovenstående er det hensigten at præcisere retstilstanden ved at udstede regler, hvorefter gødskning i moser og på heder ikke er tilladt, idet gødskning her er uforeneligt med ønsket om ikke at ændre disse naturtyper.

Derimod vil der ikke blive udformet regler, som forbyder eller sætter begrænsninger i adgangen til at gødskes i andre af de i § 43 a, stk. 1, nævnte naturtyper, idet det dog vil blive præciseret, at gødskning i sådanne områder ikke må antage et omfang, som bevirker, at området skifter karakter.

For så vidt angår anvendelsen af kemiske bekæmpelsesmidler, er der i lov om kemiske stoffer og produkter den fornødne hjemmel til at fastsætte de nødvendige anvendelsesbegrænsninger.

3. § 43 b. Dispensationer m.v.

Det fremgår herefter klarere, at bestemmelsen om, at der ikke kan ske ændringer, kun kan fraviges, når der foreligger særlige omstændigheder. Miljøministeren har ved tidligere lejligheder i overensstemmelse med bemærkningerne i lovforslaget til de pågældende bestemmelser tilkendegivet overfor Folketinget, at der skal tungtvejende grunde til at tillade ændringer i de beskyttede naturområder, når ændringerne er væsentlige eller i modstrid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne. Det er således ikke nok, at der er påvist en væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse i, at et indgreb finder sted. Der må tillige *enten* være tale om et område, som ud fra fredningsmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, for at man eventuelt kan acceptere, at der sker indgreb i dets tilstand, eller at det påtænkte indgreb i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Dog vil det naturligvis ikke kunne udelukkes, at andre særlige forhold må tages i betragtning f.eks., at der foreligger specielt store landbrugsmæssige interesser i et givet projekt, samtidig med at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse.

Navnlig for de mindre naturlokaliteter er det af betydning, at de ikke vurderes isoleret fra omgivelserne.

Principielt gælder det således, at interessen i at bevare f.eks. en af de små naturlokaliteter ikke blot behøver at være den pågældende lokalitets værdi i sig selv som levested for planter og dyr. Interessen vil herudover ofte også knytte sig til, at der ikke bliver forøgede afstande til lignende lokaliteter og dermed forringede spredningsmuligheder for plante- og dyrelivet. Derfor må f.eks. også de små naturlokaliteter, der er beliggende spredt i jordbrugsområderne, generelt søges bevaret i størst mulig udstrækning. Et områdes betydning for plante- og dyrelivet behøver derfor ikke at have sammenhæng med en beliggenhed inden for eller uden for de områder, som af fredningsmyndighederne er udpeget som særlige fredningsintereseområder, jf. miljøministerens besvarelse af 12. marts 1986 af spørgsmål 19 i forbindelse med forslag til lov om ændring af forskellige miljø- og planlægningslove (jf. lov nr. 355 af 13. maj 1987, jf. pkt. 1.1. i de almindelige bemærkninger), hvori det understreges, at ændringen af naturfredningslovens bestemmelser om fredningsplanlægning ikke tilsigter nogen ændring af den hidtidige praksis for administrationen af §§ 43–43 b, hvilket indebærer, at disse bestemmelser fortsat skal administreres med ensartet strengthed.

På den anden side er den registrering, analyse og planlægning af naturforhold der foretages, bl.a. af fredningsmyndighederne, af stor betydning. Baggrunden herfor er først og fremmest, at der gennem dette arbejde tilvejebringes en dokumentation for de enkelte områders beliggenhed og deres naturfredningsmæssige betydning, jf. miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 103 (alm. del – bilag 121) fra Folketingets miljø- og planlægningsudvalg (7. januar 1985 j.nr. D 84-411-23), og de almindelige bemærkninger, pkt. 4.3. og 6.3.1. samt nedenfor under nr. 14.

Det bemærkes i øvrigt, at en særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation fra §§ 43–43 a, kan være, at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Råstofindvinding på arealer, der er omfattet af naturfredningslovens beskyttelsesbestemmelser i §§ 43, 43 a og 43 b, forudsætter, at der meddeles dispensation også uanset, at indvinding sker til eget brug, jf. Miljøministeriets cirkulærer fra 1978 samt 1984, hvis principper er uændrede. Dette gælder også for indvinding på arealer, hvor der er anmeldt og anerkendt råstofindvindingsrettigheder i henhold til § 5, stk. 1–3 i lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet.

I tilknytning hertil kan det nævnes, at reglerne i §§ 43 og 43 a ligesom hidtil vil finde anvendelse, uanset